

er Tale om et Forslag, som i meget betydelig Grad vil formindske netop disse indirekte Skatter; og der er særlig Anledning dertil nu for Tiden, hvor vi, som Tilfældet har været i de sidste Dage, have vedtaget Forslag, som ville bringe Statens Byrder meget betydelig op. Enten vi tage Husmandsloven eller Skoleloven, eller vi tage det endnu uafgjorte Spørgsmaal om Tilskud til Alderdomsforsørgelsen, kunne vi være paa det rene med, at de Krav, som derved ville stilles til Statskassen, ville komme op i Millioner aarlig og det Millioner, som ere ganske urentable, som ikke give en Øres Indtægt til Statskassen. Men ved Siden deraf høre vi endda, som vi hørte i Gaar — det var saa umaadelig slaaende — en Udtalelse, ikke mindst fordi den kom fra et æret Medlem, som mere end de fleste har et aabent Øje for, at vi maa værne om Statskassen. Just i Forbindelse med, at vi lagde et Par Mill. Kr. paa Statskassen gennem Skoleloven, beklagede det ærede Medlem, at vi ikke samtidig dermed gave et Par Mill. af Statskassen til Støtte for Kommunerne. Jeg kan godt give det ærede Medlem Ret i, at Kommunerne kunde ønske det, men derfor var det ikke mindre betegnende, at han fremsatte dette Ønske just i det Øjeblik, hvor vi lægge et Par Millioner paa Statskassen; at han fremhæver dette andet Ønske, betyder imidlertid, at der ogsaa her er et Krav, som er saa stærkt, at vi ikke kunne staa mod det. Vi ville altsaa endnu komme til at staa over for mange Udgifter til Støtte for Kommunerne og det trykkede Hartkorn. Med alt dette for Øje forekommer det mig, at den stærke Attaque paa de indirekte Skatter, som det foreliggende Ændringsforslag i Virkeligheden betyder, er ret mal à propos, og det saa meget mere, som jeg — hvad jeg i øvrigt tidligere har haft Lejlighed til at udtale her i denne Sal — ikke kan se den store Uretfærdighed i disse indirekte Skatter. Jeg kan f. Eks. ikke se andet med Hensyn til disse indirekte Skatter, end at det i for sig er en Fordel ved dem, at de føles mindre. Vi kunne nu en Gang ikke blive fri for at lægge Byrder paa Befolkningen, hvis vi skulle opfylde dens Ønsker, og det er jo dog, naar jeg skal bære en 20—30 Pund, en Fordel, at jeg kan tage Byrden i et Tornyster, jeg kan dermed gaa en hel Dag og næsten glemme den. Skal jeg derimod bære de samme 20—30 Pund i Haanden, saa slaa de mod Benene og genere mig ved hvert Skridt, jeg gaar. De indirekte Skatter have — ligesom Tornystret —

ganske sikkert en Fordel i Sammenligning med de direkte Skatte deri, at de føles langt mindre; kun maa man ikke deraf lade sig forlede til at overdrive dem, thi saa kan denne Fordel ved dem gaa over til at blive en Indvending. Da jeg imidlertid ikke mener, at vi have overdrevet dem, anser jeg det for et Gode ved indirekte Skat, at den føles mindre. Jeg anser det ogsaa for et absolut Gode ved disse Skatter fremfor de direkte Skatter, som hvile paa Virksomheder, at de fremme Nøjsomhed og Sparsommelighed, og at man, naar de ikke hvile paa det absolut nødvendige, selv er i Stand til at mindske sit Forbrug og derved mindske sin Skat til Staten. Har jeg Raad til at drikke bajersk Øl, kan jeg drikke bajersk Øl, men har jeg ikke Raad dertil og vil være sparsommelig og ikke betale denne Skat, saa kan jeg drikke skattefrit Øl og være nogenlunde lige lykkelig. Jeg skal dog nøjes med disse Antydninger af, hvorfor det forekommer mig, at de indirekte Skatter, naar de ikke hvile paa rene Nødvendighedsartikler, ere Skatter, som man vel skal vogte sig for at kappe for meget af paa. Det gælder særlig her i Landet, hvor det jo nemlig ikke er saaledes som i vore Nabolande, at man beskaffer Brød, Kød, Flæsk, for ikke at tale om Mælk og Smør, kort sagt, hvor største Delen af de rene Nødvendighedsartikler ere ubeskattede. Naar der derfor hos os skal rejses Angreb paa de indirekte Skatter, saa maa Angrebet rettes paa saadan noget som Skatten paa Gardintøjer som noget særligt uretfærdigt, eller som da i sin Tid hele Landet blev rejst paa Sukkerspørgsmaalet. Jeg var imod den herigennem fordrøede Skattelettelse, fordi jeg oprigtig talt mente, at det i alle Tilfælde ikke var de Anstrengelser værd at faa denne Nedsættelse paa Sukkeret. Rundt paa Valgtribunerne lød det imidlertid, at Sukkeret var det, som Barnet fra det laa i Vuggen først rakte efter, og naar Oldingen ikke længere kunde tygge, var det det sidste, han tog sin Tilflugt til. Saaledes blev Nedsættelse af Sukkertolden gjort til Landets Velfærdssag, og det blev virkelig den Tap, om hvilken den danske Politikk maatte dreje sig for at komme i Lave igen. Hvad er saa Resultatet blevet deraf? Ja, jeg tror ikke, at Befolkningen har været meget lykkeligere paa Grund af de faa Øre, Sukkeret er blevet billigere, men jeg er vis paa, at Statskassen er bleven meget væsentlig ringere i Stand til at løse de Krav, som stilles til den. Særlig her til Lands